

FORSIDEILLUSTRASJON

grom.no, Inger Høj og Katrine Tveit

REDAKSJON

Ansvarlig redaktør:

Ellen Beate Dyvi

Vitenskapelige redaktører:

Nils Roar Gjerdet

Jørn Arne Aas

Redaksjonssjef:

Kristin Aksnes

Redaksjonsråd/Editorial Board:

Linda Z. Arvidsson, Ellen Berggreen, Morten Enersen,

Jostein Grytten, Anne M. Gussgard, Anne Christine

Johannesen, Sigbjørn Løes, Nils Oscarson,

Nina J. Wang, Marit Øilo

Redaksjonskomité:

Jon E. Dahl, Anders Godberg, Malin Jonsson,

Kristin S. Klock, Anne Rønneberg

ABONNEMENT

For ikke-medlemmer og andre abonnenter:

NOK 2 300,-

ANNONSER

Henv. markedsansvarlig Eirik Andreassen,

Tlf: 977 58 1527

e-post: annonse@tannlegetidende.no

TELEFON OG ADRESSE

Haakon Vils gate 6,

PB 2073, Vika, 0125 Oslo

Tlf: 22 54 74 00

E-post: tidende@tannlegeforeningen.no

www.tannlegetidende.no

UTGIVER

Den norske tannlegeforening

ISSN 0029-2303

Opplag: 7050, 11 nummer per år

Parallellpublisering og trykk: 07 Media

Grafisk design: 07 Media

Fagpressens redaktørplakat ligger til grunn for utgivelsen.

Alt som publiseres representerer forfatterens synspunkter.

Disse samsvarer ikke nødvendigvis med redaksjonens eller

Den norske tannlegeforenings offisielle synspunkter med

mindre dette kommer særskilt til uttrykk.

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

TRYKT I
NORGE
NO - 123

Fagpressen
OPPLAGSKONTROLLERT

ALLTID TRYKKET
07 MEDIA - 2011 0201

Urettferdige ulikheter øker

Foto: Kristin Aakby

Det er store sosiale helseforskjeller i Norge, som i resten av verden, Europa og Norden. Særlig ser vi forskjeller mellom utdanningsgruppene. Kvinner og menn med lengst utdanning lever fem-seks år lengre og har bedre helse enn de som har kortest utdanning. Forskjellene er økende, spesielt blant kvinner. Samtidig er helseforskjellene i Norge større enn i mange andre europeiske land, skriver Helsedirektoratet.

Helsen blir bedre for hvert trinn på den sosioøkonomiske stigen. Jo lengre utdanningen er, desto bedre er helsen. Det samme gjelder inntekt. Ikke bare har de nest fattigste bedre helse enn de aller fattigste, vi ser også at de aller rikeste i gjennomsnitt har litt bedre helse enn de nest rikeste.

De sosiale helseforskjellene gjelder for nesten alle sykdommer, skader og plager. Tannhelsen er intet unntak. Vi ser forskjellene i alle aldersgrupper.

Sosiale helseforskjeller defineres som urettferdige av norske helsemyndigheter, og representerer et tap for både enkeltmennesker, familier og samfunnet, ved at befolkningens totale helsepotensiale ikke utnyttes fullt ut.

Ved begynnelsen av en ny årgang av Tidende publiserer vi resultatet av et samarbeid mellom de nordiske redaksjonene for tannlegetidsskrifter. Samarbeidet har vart i mange år, og nå i 2021 publiserer de nordiske tannlegetidsskriftene de samme vitenskapelige artiklene for 27. gang.

Hovedansvaret går på omgang. Denne gangen er det danskene som har hatt ansvaret for å definere hvilke sider av temaet som skal belyses, og identifisere forfattere som er villige til å skrive. Forfattere fra Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige har bidratt.

Temaet for de 10 nordiske artiklene i 2021, som publiseres i Tidende nr. 1 og 2, er *sosial ulikhet i tannhelse i de nordiske land*.

Vi er i samfunnsodontologien og i epidemiologien, odontologisk sosiologi, tann-

helsetjenesteforskning, tannhelsetjenestens finansiering og organisering og i jusen.

I forordet til de nordiske artiklene heter det at samtidig med at tannhelsen blir bedre øker de sosiale tannhelseforskjellene, relativt sett. Det uttrykkes håp om at artiklene vil bidra til økt kunnskap, og at leserne skal sitte igjen med flere spørsmål enn svar. Det inviteres til refleksjon over rollen som tannlege i et bredere samfunnsperspektiv. Spørsmål som er av mer politisk og etisk karakter enn det rent odontologiske kan dukke opp hos leserne. Kunnskapen om sosialt betinget ulikhet i tannhelse er veldokumentert, heter det videre – men vi har ikke tilstrekkelig vitenskapelig grunnlag for å si hvordan vi reduserer eller får bort sosialt betinget ulikhet i tannhelse. Er det i det hele tatt mulig å redusere ulikheten uten å samtidig gjøre noe med de generelle sosiale forskjellene?

Er forskjeller i tannhelse akseptabelt og en naturgitt ting – og noe vi vil ha?

Er forskjeller i tannhelse akseptabelt og en naturgitt ting – og noe vi vil ha? Spørsmålet leder rett til spørsmålet om sosial ulikhet som drivkraft i samfunnet er noe vi vil ha, og om det er akseptabelt. Ulikhetene synes som sagt å øke i den vestlige verden.

Dermed er temaet sosial ulikhet i tannhelse høyst aktuelt. Også for enkelte politiske partier som nå, i programmene som er utarbeidet før stortingsvalget senere i år, sier de har som mål å redusere sosial ulikhet i tannhelse. Tannhelse og sosial ulikhet kan bli et politisk tema fremover.

Vi får se hva året bringer. Jeg ønsker at det blir godt, for alle Tidendes lesere.

Ellen Beate Dyvi
Ansvarlig redaktør